

ימי עיון בתנ"ך תשפ"ד

השיעור מוקדש לעילוי נשמת יהודה פישל בן יצחק ובשה בת מנשה אליעזר, וצבי הירש בן חיים מנחם ולאה בת אהרון יוסף. על ידי דוד ורבקה כהן

”שתו ושכרו דודים” – שירי החתונה בשיר השירים ד'

יונתן גרוסמן

שתי הצעות למבנה ספרותי-אומנותי לשיר השירים

W. H. Shea, "The Chiastic Structure of the Song of Songs", ZAW 92 (1980), 378-396:	J. C. Exum, "A Literary and Structural Analysis of the Song of Songs", ZAW 85 (1973), 47-79:
<p>א. א', ב-ב', ב</p> <p>ב. ב', ג-ג', יז</p> <p>ג. ג', א-ד', טז</p> <hr/> <p>ג1. ה', א-ז', יו</p> <p>ב1. ז', יא-ח', ה</p> <p>א1. ח', ו-ח', יד</p>	<p>א. א', ב-ב', ו</p> <p>ב. ב', ז-ג', ה</p> <p>ג. ג', ו-ה', א</p> <hr/> <p>ב1. ה', ב-ו', ג</p> <p>ג1. ו', ד-ח', ג</p> <p>א1. ח', ד-יד</p>

ג', ז-יא

בית ג: עטרה ואמו

בית ב: אפריון ובנות ירושלים

בית א: גיבורים וחרבות

צְאִינָה וּרְאִינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בְּמִלְךְךָ שְׁלֹמֹה

אִפְרַיִם עָשָׂה לֹו הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה

הִנֵּה מִטְּתוֹ שְׁלֹשׁ־לֹמֶה

בְּעֶטְרָה שְׁעֶטְרָה לֹו אָמוֹ

מִעֲצֵי הַלְּבָנוֹן

שִׁשִׁים גְּבָרִים סָבִיב לָהּ מִגְּבַרֵי יִשְׂרָאֵל

עֲמוּדָיו עָשָׂה כֶּסֶף רִפִּידָתוֹ זָהָב

כָּל־מִן אֲחֻזֵי חֶרֶב מִלְּמַדֵי מִלְחָמָה

מִרְכָּבוֹ אַרְגָּמָן

בְּיוֹם חֲתֻנָּתוֹ וּבְיוֹם שְׂמִחַת לְבוֹ

תֹּכֹוֹ רְצוּף אֲהָבָה מִבְּנוֹת יְרוּשָׁלַם

אִישׁ חֶרְבוֹ עַל יָרְכוֹ מִפְּסֵד בְּלִילוֹת

ד', יב - ה', א

הדוד (ה', א)	הרעיה (ד', טז)	הדוד (ד', יב-טו)
בְּאִתִּי לְגַנִּי אֲחֻזִּי כְּלָה	עוֹרֵי צִפּוֹן וּבֹאֵי תִמָּן	גֵן נְעוּלִי אֲחֻזִּי כְּלָה גַל נְעוּלִי מֵעֵין חֲתוּם.
אֲרִיתִי מוֹרֵי עִם בְּשָׁמִי	הַפִּיחֵי גַנִּי יַנְלֹוּ בְּשָׁמִי	שְׁלֹשׁ־יָד פְּרָדָס רִמּוֹנִים עִם פְּרִי מְגָדִים
אֲכַלְתִּי יַעֲרֵי עִם דְּבָשִׁי	יְבֹא דוֹדֵי לְגַנִּי	כְּפָרִים עִם נְרָדִים.
שְׁתִּיתִי יַיִנִי עִם חֲלָבִי	וַיֹּאכַל פְּרִי מְגָדָיו.	נֶרְדַּךְ וְכֶרֶם קָנָה וּקְנָמֹן עִם כָּל עֲצֵי לְבוֹנָה
		מִרְ וְאֶהְלוֹת עִם כָּל רְאִשֵׁי בְשָׁמִים .
		מֵעֵין גַּנִּים בְּאֵר מַיִם חַיִּים וְנִזְלִים מִן לְבָנוֹן.

ימי עיון בתנ"ך תשפ"ד

ויקרא רבה, פר' ט', ו'

"אמר רבי יוחנן למדתך תורה דרך ארץ שאין חתן נכנס לחופה אלא א"כ נותנת לו כלה רשות הה"ד: 'יבוא דודי לגנו ויאכל פרי מגדיו' ואח"כ 'באתי לגני אחותי כלה'".

דברי הרעיה :

"עוררי צפון ובואי תימון הפיחי גני יגלו בשמי

יבא דודי לגנו

ויאכל פרי מגדיו".

דברי הדוד :

"באתי לגני אחתי כלה

ארייתי מורי עם בשמי

אכלתי יערי עם דבשי

שתייתי ייני עם חלבי

[ד', יד : "מר וְאֶהְלוֹת עִם כָּל רְאֵשֵׁי בְּשָׂמִים"]

[ד', יא : "נָפֶת תִּטְפְּנָה שְׂפָתוֹתַיךָ כֶּלֶה דְּבַשׁ וְחֶלֶב תַּחַת לְשׁוֹנְךָ"]

אָכְלוּ רְעִים שְׁתוּ וְשָׁכְרוּ דוֹדִים".

יאיר זקוביץ, שיר השירים, מקרא לישראל, עמ' 96

"הסיפא של ה', א מפתיע משום שהוא משלב בשיר דמויות נוספות ("אכלו רעים שתו ושכרו דודים") שנכחותן מסלקת במחי יד את האווירה האינטימית ששררה בשיר כל עוד השתתפו רק הדוד והרעיה. מלות הפנייה אל הרעים קושרות אותנו אמנם עם מה שלפניהן: "אכלתי... שתיתי..." – "אכלו... שתו..." , אך אין דומה 'אכילה ושתייה' שלו 'אכילה ושתייה' שלהם, שכן הכתוב מדבר כנראה במשתה חתונה".